

Posudek na diplomovou práci Bc. Pavlína Bílé *Riziko předčasných odchodů ze vzdělávání u klientů diagnostického ústavu*

Oponentka: doc. RNDr. Jana Straková, Ph.D, Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání, Pedagogická fakulta UK

Předložená diplomová práce se zabývá riziky předčasných odchodů ze vzdělávání u klientů diagnostického ústavu. Konkrétně si klade cíl zmapovat příčiny problémů se vzděláváním u klientů vybraného diagnostického ústavu, prozkoumat přístup škol a pedagogických pracovníků ke vzdělávání této mládeže, popsat, jaké podmínky pro vzdělávání vytváří svým klientům diagnostický ústav, a zjistit, jak sami klienti pohlížejí na své dosavadní vzdělávání a zda se jejich pohled na vzdělávání během pobytu v diagnostickém ústavu změnil.

V úvodní teoretické části studentka definuje ústřední pojmy a sumarizuje poznatky z uskutečněných výzkumů předčasných odchodů. Prokazuje dobrou obeznámenost s národními i mezinárodními datovými zdroji i solidní zvládnutí domácí i zahraniční literatury k tématu. Ve druhém oddíle teoretické části studentka představuje ústavní péči a specifika diagnostických ústavů v kontextu českého vzdělávacího systému.

K empirickému zkoumání zvolené problematiky studentka zvolila kvalitativní přístup, design vícepřípadové studie. V metodologické části zvolený výzkumný přístup zdůvodňuje, jasně specifikuje výzkumné otázky a podrobně popisuje výzkumné metody použité k jejich zodpovězení, kritéria pro výběr respondentů a metody zpracování dat. Kromě polostrukturovaných rozhovorů s klienty použila studentka rovněž rozhovory se zaměstnanci diagnostického ústavu, které posloužily k triangulaci získaných dat. Všechny použité postupy jsou pečlivě popsány a přesvědčivě zdůvodněny. Oceňuji, že se studentka věnuje v samostatných kapitolkách rovněž etickým aspektům výzkumu a jeho limitům.

Ve výsledkové části autorka podrobně představuje případové studie šesti chlapců z pražského diagnostického ústavu ve věku 15-17 let a následně provádí mezipřípadovou analýzu, ve které jednotlivé případy porovnává a identifikuje společná témata. Zabývá se konceptem akademické marnosti, dopadem uzavírky škol v době pandemie na vzdělávací dráhu chlapců, vlivem rodinného prostředí, užívání návykových látek a potenciálními riziky ohrožujícími úspěšný návrat do vzdělávání. Podrobně analyzuje rovněž úlohu pedagogů a diagnostického ústavu v motivaci žáků pokračovat ve vzdělávání. Výsledky jsou následně diskutovány ve světle již uskutečněných výzkumů a autorka se opět velmi poučeně zamýšlí nad možnými zkresleními získaných výpovědí.

Práce přinesla řadu zajímavých zjištění. Mimo jiné velmi detailně popsala proces demotivace chlapců v průběhu uzavírky škol.

Práce je napsána velmi kultivovaně. Je dobře strukturovaná, obsahuje výlučně poznatky přímo související s tématem diplomové práce, je prosta překlepů a pravopisných chyb. Ve všech ohledech naplňuje požadavky kladené na diplomové práce. Práci doporučuji k obhajobě.

Otázky:

1. Vyplývají z Vaší práce nějaká doporučení pro učitele základních škol, které učí chlapce podobné dotazovaným klientům?
2. Vyplývají z Vaší práce nějaká doporučení pro pracovníky diagnostického ústavu? Mohli by chlapce ještě nějak efektivněji podpořit v jejich záměru získat výuční list?

3. Jaké poznatky, které jste získala v rámci své diplomové práce, Vám připadaly překvapivé nebo zajímavé?